

Regionala utvecklingsnämnden

BESLUTSFÖRSLAG

Branting, Julia
Julia.Branting@skane.se

Datum 2026-03-11
Ärendenummer 2026-POL000128

Svar på initiativärende Avveckla fasta gränskontroller på Hyllie station

Ordförandens förslag

1. Regionala utvecklingsnämnden anser initiativärendet besvarat

Sammanfattning

I ärendet föreslås att Region Skåne tar initiativ till en analys syftande till att identifiera ersättningsmetoder för de nationella gränskontroller som idag sker på stillastående tåg i Hyllie. Region Skåne deltar aktivt i samarbetsplattformen Greater Copenhagen. Greater Copenhagen har nyligen genomfört en omfattande analys av de nuvarande gränskontrollernas konsekvenser för Skåne samt lämnat förslag på hur gränskontroller kan genomföras på annat sätt än på stillastående tåg. Ärendet anses därför besvarat.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2026-03-11
2. Initiativärende 2026-03-06
3. Bilaga 1: 10 år av tillfällig inre gränskontroll, Rapport, Greater Copenhagen, november 2025
4. Bilaga 2: Greater Copenhagen's förslag till nya praktiska lösningar för kontroll vid Sveriges gränser, Greater Copenhagen, november 2025

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Kami Petersen (MP) har i ett initiativärende till Regionala utvecklingsnämnden 2026-03-06 föreslagit att "regionala utvecklingsnämnden ger i uppdrag att undersöka möjligheterna att avskaffa gränskontroller på stillastående tåg i Hyllie. Undersökningen ska omfatta en analys av flytande gränskontroller mellan Kastrup och Hyllie, samt mellan Hyllie och Triangeln, och andra lösningar för att hantera de begränsningar som nuvarande gränskontroller medför".

Enligt Schengenkodexen får tillfälliga inre gränskontroller mellan två Schengenländer införas om det föreligger ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i ett av länderna. Den dåvarande svenska regeringen införde gränskontroller mellan Sverige och Danmark den 12 november 2015, då uppemot 10 000 asylsökande per vecka anlände till Sverige. Gränskontrollerna har sedan förlängts med sex månader i taget, med ett flertal olika motiveringar. Det nuvarande beslutet gäller till och med den 11 maj 2026. Samtliga tåg som korsar Öresundsbron från Danmark stannar fyra minuter längre vid Hyllie station för att möjliggöra gränskontroller.

Region Skåne har ett samordnande ansvar för Skånes utveckling enligt lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Det innebär bland annat att regionen ska utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av densamma, upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur, samt sedan 2019 även att upprätta och fastställa en regionplan. Sedan 2012 är Region Skåne även regional kollektivtrafikmyndighet med ansvar att ta fram och fastställa ett trafikförsörjningsprogram med långsiktiga planer och mål för den regionala kollektivtrafiken. Region Skåne är dessutom den största beställaren av kollektivtrafik i Skåne, genom Skånetrafiken.

Utifrån dessa ansvar, har Region Skåne sedan gränskontrollerna infördes fört en dialog med den svenska regeringen och dess myndigheter om de konsekvenser som kontrollerna medför för Skåne. Tillgängliga analyser visar att dessa är allvarliga. Ett exempel är att, enligt Trafikverket, fem fler tåg per timme och riktning skulle kunna köra över Öresundsbron om gränskontrollerna avskaffades, vilket innebär att kontrollerna utgör det största hindret för utökad regional tågtrafik över Öresundsbron.

Dialogen sker i ett flertal olika former, men man har valt att använda Greater Copenhagen, med Greater Copenhagen Taskforce, som huvudsaklig plattform.

Greater Copenhagen startade 1 januari 2016. Medlemmarna är Region Skåne, Region Halland, Region Hovedstaden, Region Sjælland och samtliga 85 kommuner i dessa regioner. Regionstyrelsens ordförande i Skåne Carl Johan Sonesson (M) är för närvarande även ordförande för Greater Copenhagen.

Greater Copenhagen Task Force bildades 2021 av Greater Copenhagen tillsammans med de danska och svenska regeringarna, Dansk Industri, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, och Øresundsbro Konsortiet. Sedan 2023 ingår även Svenskt Näringsliv. Greater Copenhagen Taskforce är en arena för direkt dialog med de ministrar som ansvarar för Öresundsfrågor i den svenska och danska regeringen.

I Greater Copenhagens nuvarande handlingsplan prioriteras att man för beslutsfattare ska åskådliggöra de problem som de tillfälliga inre gränskontrollerna medför. Arbetet har i viss mån gett resultat. När den svenska och danska regeringen i samband med Öresundsbrons 25-årsjubileum den 1 juli 2025 undertecknade en gemensam deklaration, den så kallade Öresundsdeklarationen, förband man sig bland annat att "intensifiera dialogen med intressenter inom transportsektorn och polismyndigheter i syfte att identifiera nya praktiska lösningar och metoder när det gäller den återinförda gränskontrollen vid inre gräns".

För att upprätthålla ett högt tryck i frågan har Greater Copenhagen nyligen genomfört en omfattande analys av de nuvarande gränskontrollernas juridiska legitimitet enligt Schengenkodexen, vilka effekter de har på den gränsöverskridande arbetsmarknaden och tågkapaciteten mellan Sverige och Danmark, samt förslag på hur gränskontroller skulle kunna genomföras på ett annat sätt än på stillastående tåg (Bilaga 1). Resultatet av analysen presenterades den 13 november 2025 tillsammans med "nya praktiska lösningar för kontroll vid Sveriges gränser" (Bilaga 2).

Med utgångspunkt i sin analys föreslår Greater Copenhagen:

1. Att definitionen av "gränsnära område" i Lag (2023:474) utvidgas till att omfatta transportsträckor och stationer upp till 5 kilometer från första ankomstpunkt.
2. Att en ny paragraf införs som ger polisen uttrycklig rätt att genomföra selektiva kontroller ombord på transportmedel i direkt samband med inresa, eller vid ombordstigning av transportmedel från utlandet.
3. Att kontrollerna i fortsättningen också regleras med krav på proportionalitet, dokumentation och respekt för EU-rättens förbud mot systematiska kontroller.
4. Att den återinförda gränskontrollen vid inre gräns (inre utlänningskontroll enligt 9 kap. 9 § utlänningslagen) avskaffas.

Region Skåne har deltagit i framtagandet av analysen och förslagen.

Initiativärendet föreslås därmed anses besvarat.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Beslutet väntas inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

Det anses inte föreligga behov av juridisk bedömning.

Miljökonsekvenser

Inga miljökonsekvenser föreligger.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Ärendet föranleder inget behov av samverkan.

Uppföljning

Ingen särskild uppföljning bedöms nödvändig.

Beslutet skickas till:

Julia Branting, handläggare

Simon Sköld, enhetschef

Anna Jähnke

Ordförande

Anna Pettersson

Utvecklingsdirektör